

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția. Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
pistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Lipitorile țerii.

Este cunoscut, că o mare parte din populațiunea Ungariei chiar și în anii roditori își duce viața într-o miserie compătimitoare, calificată a o împinge cu timpul în brațele unui socialism periculos.

Cu deosebire bieții Ruteni au ajuns într-o stare din cele mai precare, care a atras atențiunea tuturor cercurilor conducătoare asupra lor, încât chiar guvernul s'a văzut necesitat a lua cauza decădinei lor în mână și a căuta mijloce de îndreptare.

Noi atribuim decădina acestui sorman popor sistemului nefericit de-a-l lipsi de conducătorii sei naturali, cari se cunoscă nevoile poporului și fiind eșii din sinul lui se și simtă împreună cu el. Conducătorii inteligenți ai poporului ruten au trecut însă în tabără străină, sub presiunea generală s'au maghiarizat; și prin aceasta au părăsit poporul lor, aruncându-l în brațele exploatarelor străine, fără suflet, fără Dumnezeu. Guvernării nostri au urmat principiul „bata-voiu păstorul, și se va risipi turma”. Etă, acolo au și ajuns.

Turma, fără idealuri, fără conducători naturali, cari se ție viu în sufletul poporului focul sacru al tradițiilor genetice și al idealurilor, ce trebuie să le aibă fiecare popor, — s'au molesit, au decăzut și azi chiar și guvernării plâng de mila situațiunei triste, în care acest popor au ajuns.

Și acum caută fel de mijloce pentru ridicarea Rutenilor din miseria ce-i copleșește. S'au instituit anchete anume, cari se se ocupe cu chestia rutenă și se caute cauzele decădinei. Chiar septemăna trecută s'a întrunit o asemenea anchetă la Muncaci, sub conducerea esmisului ministerial Edmund Egan. Acesta — făcându-i-se milă de sorțea poporului ruten — a lovit cuiul în cap și în cuvântarea, cu care a deschis ancheta, a indicat fără încunjur, că ovreii imigrați, aceste lipitori ale satelor rurale, sunt cei ce sug forțele de

desvoltare ale poporului, ce se află în marginea peririi. Etă cum arată Egan, în o parte a vorbirii sale pericolul jidovismului, cu toate că declară dela început, că nu este antisemit.

Maghiarul — după Egan — are între Ruteni inimi mari: Jidani. Aceștia nu au venit cu Arpad și nici nu s'au luptat alături cu Rakoczy. Jidani de aici sunt uscățivi, roșcobani, s'eu blonzi, nu cunosc supunere și și caută pâinea de toate zilele prin ori-ce mijloce nepermise. Ei sunt renegații Kazarilor de lângă marea Caspică...

În țera noastră — nu poți face un pas, ca să nu fii silit a cumpăra ceva dela Jidani, s'eu prin mijlocirea lor. Poporația acasta infectează viața economiei noastre publice. Prin înălțarea lor, țera noastră se cufundă. Partea lor preponderantă formeză stat în stat... Năvala, ce o dau din Rusia și Galiția, o caracterizează și aceea, că dintre 14 mii locuitori ai Muncaciului, 8 mii sunt jidani, și 2/3 părți din ei n'au ocupația statornică. Orașele mai mari sunt tot atâtea spelunce, însă Muncaciul le întrece pe toate. Aici există o bandă organizată de tâlhari, și în astfel de împrejurări statul ar trebui să facă pași pentru curmarea acestui lucru, s'eu cel puțin să întreprindă pe astfel de existențe: De unde vii? Din ce trăiești? Cum te susții...

Oratorul vorbește apoi despre manipulațiile cu cămătăria ale Jidanilor și spune de încheiere, că poporul ruten este stors și tuns ca o oaie de către acești paraziți ai societății.

Noi încă nu urim în fond pe nimeni, întru cât stimăm și pe samaritanul onest și cinstit; dar nu putem merge cu toleranța atât de departe, încât să nu înfierăm năștința ovreilor noștri de a trăi numai pe contul populațiunii noastre rurale, exploatănd în mod mișelească inepiența și puținul grad de cultură a acelei populațiuni, care duce greul vieții, formând talpa și temelia țerii, mai ales a unei țeri agricole, cum e și a noastră.

Considerând apucăturile imorale și puerile ale lor paianginescă, de-a prinde pe țeranul credul și inespert în rociul lor periculos și ucigător, ar trebui să punem stavilă acestor porniri necreștine și basându-ne pe maxima exprimată de George Hamann „Der Krist allein ist Mensch” să restringem,

ca și alte țeri cu populațiune puțin cultă, manierele imorale ale acestor lipitori, și acesta în interesul populațiunii, la ale cărei brațe avem să apelăm în casuri de primejdii.

Un popor, care ține la pământul patriei sale și la tradițiunile ei, acela îmbrățișeză toate branșele de desvoltare ale vieții publice. Fii sei se împart în anumite proporții, ocupând toate carierile, dela cea mai grea până la cea mai ușoară. Nu așa sunt ovreii.

Cine a văzut Ovren, ținând de cörnele plugului și căutând cu muncă încordată un câștig cinstit și onest? El caută a trăi numai pe spatele altora; basa existenței lui este specula, în rociurile căreia cad și magnații țerii, perzind moșiile, câștigate pe basă de vrednicii și virtuți patriotice și devenite istorice.

Acești oameni — fără idealuri — nu se mulțumesc numai cu exploatarea materială a populațiunilor dela țară; ci — luând rolul de denunțanți — tulbură buna înțelegere între cetățeni, ca astfel mai ușor se pescuiescă după interesele lor egoiste și particulare. Înăsprirea relațiilor între Români și Maghiari este în mare parte a se atribui lor, cari au în mână înțregă presa țerii și formeză, respective falsifică, opiniunea publică.

Am făcut adeseori atenți pe compatrioții noștri maghiari asupra acestor împrejurări, dar n'a folosit. O repetăm acasta din nou până nu e târziu, căci teamă-ne e, că va ajunge numai poporul ruten, ci înțrega țera, în mână acestor lifte rele, cari vor duce țara la o demoralizare, din care nu va mai fi mântuire.

Deci considerați signalul dat de Egan: *Principiis obsta, sero medicina paratur.*

Visitarea școlilor. Deja de repetate rânduri a insistat sinodul nostru archidiecean asupra importanței chestiunii de a se esmite comisari din centru pentru visitarea școlilor și pentru controlarea mersului învățământului și peste tot a tuturor afacerilor școlare. Consistoriul archidiecean a și decis acum în ședința sa plenară dela 7/19

Februarie a. c., a se esmite 9 comisari, cari încă în decursul anului present își vor începe visitațiunea, având a face privire adăncă, obiectivă și conștientioasă asupra modului, cum își împlinesc toate organele noastre bisericești datorințele în special în marea cauză școlară, atât de importantă pentru progresul general al credincioșilor bisericești noștri. Ca unii, cari stăm în serviciul mai ales cultural al neamului nostru, ne bucurăm mult de această dispozițiune salutară a superiorității noastre bisericești și legăm de ea speranța îndreptării multor rele, întru-cât rapoartele comisarilor esmiși vor fi o iconă a stării cauzei școlare din înțregă archidieceasa. În curând vom pute publica înțregul cerculariu ce se va esmite în acest obiect.

In chestia rentei.

Iată răspunsul d-lui Parteniu Cosma la cererea ziarului *La Roumanie*, de a se pronunța asupra soluțiunei date chestiunei rentei de la Brașov:

Opiniunea mea asupra modului „cum guvernul român a rezolvat chestiunea rentei școlilor bisericești S-tului Nicolae din Brașov” este următoarea:

Guvernul ungar, chiar din incidentul ajutorului ce-l primeau din România școlile centrale din Brașov, prin ordinul său No. 559 din 1875, interzisese tuturor școlilor și bisericilor din Ungaria de a putea cere și primi, sub nici o formă, ajutor și subvențiune materială de la State străine, care prohibițiune la 1883 s'a introdus și în § 72 al legii despre școlile medii și prin asta s'a creat posibilitatea de a se aplica contra școlilor din Brașov pedepșa provăzută în § 50 al acelei legi: eventual chiar închiderea școlilor.

Guvernului român i-a succes a convinge pe guvernul ungar, conform adevărului:

1) Că ajutorul ce l-a primit biserica Sfintului Nicolae pentru școlile sale de la Statul român, nu a fost subvențiune de natura ajutoarelor contemplate în amintitul ordin ministerial și în articolul de lege XXX din 1883, ci a fost și este renta averilor din România a bisericești Sfântului Nicolae din Brașov, averi trecute în timpuri grele în proprietatea Statului român, pentru cari îi dădorește desdaunare.

FOIȚA

Fundațiune patriotică românească.

(Incheiere).

De câte-ori e de a se exercita dreptul de acordare, antistiile acestor comune se vor întruni la autoritatea c. r. politică imediat superioară în consiliu și sub presiunea reprezentantului aceleia vor decide cu majoritate de voturi.

§. 15. Perderea beneficiului urmază, afară de cazul morții:

a) prin reabilitare și reîncorporare în serviciul activ. În cazul acesta, dacă reintră invaliditatea reală, beneficiul se poate acorda din nou.

b) prin dobândirea unei averi, sau prin aplicarea unui alt beneficiu de invalizi, dacă venitul averi, or beneficiul cel nou ajunge ori întrece dublul subvențiunei avute.

Alte câștiguri laterale nu împiedecă folosirea subvențiunei.

c) în toate casurile, în cari prin sentință judecătorească se pronunță perderea beneficiului invalizilor, deci și prin osândirea la temniță grea;

d) dacă suma acordată nu s'a ridicat în decurs de un an fără justificare legală și temeinică;

e) prin renunțare de bună voie dela beneficiu;

f) la vându în deosebi încă și prin o nouă căsătorie; și

g) la orfani afară de aceea încă și prin împlinirea vârstei de 15 ani și prin așezarea lor de timpuriu sub vre-o îngrijire.

§. 16. Actul fundațional alcătuit de comuna cercului Orlat asupra acestei fundațiuni, l'va păstra comuna Reșinari în arhiva ei. Comunele numite în §. 1 se obligă pentru toate timpurile a ține la cele hotărâte, a iscăli acest act fundațional prin delegații lor legali și a-l întări cu peceturile.

Spre întărirea acestor dispozițiuni, presentul document fundațional s'a compus din partea delegațiilor celor douăsprezece comune în trei exemplare, s'a subscris și întărit cu sigilele.

S'a efectuit în ședința oficiușă a oficiului c. r. al preturei Orlat în Sibiu la treizeci și una Decembre anul o mie opt sute cinci zeci și nouă.

1. În numele comunei Găleş: Iacob Rechișan, jude, Ioan D. Floaș, jurat.

2. În numele comunei Gurarului: Ioan Stoică, Petru Pau, jurat.

3. În numele comunei Căcova: Coman Stroița, jude, Ioan Thoma, jurat.

4. În numele comunei Mag: Nicolae Oană, jude, Achim Sas, jurat.

5. În numele comunei Orlat: Simeon Opreș, jude, Zaharie Popp, jurat.

6. În numele comunei Poplaca: Vladt Baba, jude, Ioaneș Nedella.

7. În numele comunei Reșinari: Coman Hămbășan, jude, Nicolae Ciucian, jurat.

8. În numele comunei Sibiel: Nicolae Petra, jude, Nicolae Juga, jurat.

9. În numele comunei Săcel: Ioan Pastiu, jude, Coman Grip, jurat.

10. În numele comunei Seliște: Dumitru Borcia, jude, Nicolae Poppa, jurat.

11. În numele comunei Tilișca: Petru Hașu, jude, Isaia Micleuș, jurat.

12. În numele comunei Vale: Thoma Ittu, jude, Nicolae Resoiu, jurat.

Notă. Lângă nume se află pecetile oficiușe.

Ca martori poftiți:

Dr. Iosif Roth, adv. țerii, Dumitru Marcu.

Pres. Nr. 760/14 1860. Presenta fundațiune a fondului invalizilor se aprăbă în

tot cuprinsul ei din partea locotenenței ardelenești ca autoritate fundațională.

Sibiu, în 20 Martie 1860.

L. S. Gubernatorul țerii:

Friedrich principe Lichtenstein m. p.

Nr. 1927. Cumcă copia presentă conșună din cuvânt în cuvânt cu originalul provăzut cu timbru de 36 cr. noi, se confirmă prin acasta. Dela oficiul ces. reg. cercual al Orlatului în Sibiu la 10 Aprilie 1860. Prepositul ces. reg. al cercului:

Stokera m. p.

Reflexiuni finale.

Fondul acesta, care la înființare era de 8400 fl. s'a sporit în decursul timpului prin o bună chivernisire de așa, că el actualminte suportă 20 de subsidii anuale de câte 60 fl. și totuși a atins la finea anului 1898 considerabila sumă de 55,181 fl. 87 cr. v. a.

Rațiociniile anuale se censurază de ministeriul de honvezi, ear în vigore sunt încă tot statutele genuine.

Timpurile însă s'au schimbat și evenimentele politice dela anul 1867 încôce au provocat modificări radicale nu numai în viața publică de stat, ci și în arondarea și

2) Că biserica Sfântului Nicolae, prin faptul că a ridicat acea rentă de la Statul român, n'a venit în conflict cu legea ungară, care nu se poate aplica la acest caz, și că, prin urmare, are drept să-și ridice și renta restantă pe cei trei ani din urmă, neridicată în urma oprirei din partea guvernului ungar.

Acosta, cu considerare la turbatul șovinism maghiar, de care laborază patria noastră, este un succes strălucit pe care, cu totă dreptatea sa, biserica S-tului Nicolae și autoritățile noastre superioare bisericești, fără intervenția și recunoșterea guvernului român, nu'l puteau obține.

Iar prin faptul că prin capitalizarea rentei asigură pentru vecie existența școlilor noastre din Brașov, asupra cărora atârna sabia lui Damocle, și-a câștigat un merit neperitor nu numai pentru școlile noastre, ci chiar pentru ambele State, scăpându-le pentru tot-d'una de un măr de ceartă, de o armă de partid, de un mijloc agitatoric, apt de a răsturna guverne și de a conturba pacea între două State vecine avizate de natură la amicitie și sprijin reciproc.

Un lucru este totuși, care nouă Românilor ortodoci din Ungaria nu ne poate conveni, și acela este: depunerea capitalului bisericii Sf.-tului Nicolae din Brașov la Casa centrală de Stat din Budapesta.*)

Pentru că prin acesta se vatămă autonomia bisericii noastre garantată prin statutul nostru organic, carele în dispozițiunile generale zice că: „biserica gr. or. română din Ungaria și Transilvania, ca biserică autonomă, după dreptul ei canonic, garantat și prin articolul de lege al IX din anul 1868, pe lângă susținerea în întregitate a dreptului de supremă inspecțiune al M. Sale, își regulează, administrează și conduce independent afacerile sale bisericești, școlare și fundamentale în toate părțile, și factorii ei constitutivi” și în sensul căreia într-o avere a unei parohii se păstrează la epitropie și se administrează, conform dispozițiunilor comitetului și sinodului parohial controlate de consistoriul eparchial.

Înainte de recăștigarea autonomiei noastre bisericești aveam unele fonduri în administrația Statului, cum era fondul sidoxial și altele.

Îndată după sancționarea statutului organic, însă, guvernul de atunci, toate fondurile administrate de el până atunci, chiar și cele ale comunelor bisericești, le a resignat în proprietatea și administrația consistoriului și a respectivelor parohii.

Acesta este primul caz de la punerea în lucrare a statutului organic, când o avere bisericească se subtrage de la competența sa legală, și în loc de epitropia parohiei proprietară se păstrează la cassa Statului.

Pentru acesta însă, noi nu putem face răspunzător pe guvernul României, pe guvernul unui stat străin.

Eu, unul, carele împreună cu răposatul Mitropolit Miron, am conlucrat la limpezirea acestei chestiuni foarte delicate, știu pozitiv că guvernul român și-a dat totă silința ca să salveze și drepturile autonome ale bise-

*) Dacă proprietarul s'a învoit la acesta?

ricei noastre, și dacă nu i-a succedat acesta pe întreaga linie, nu este vina lui, ci este uzul de drept internațional, care nu permite nici unui Stat amestec în afacerile interne ale altui Stat.

A făcut însă mult, foarte mult, și prin aceea că prin contract internațional a asigurat dreptul de proprietate al bisericii S-tului Nicolae din Brașov în condițiunile actuale, că guvernul nostru prin păstrarea capitalului nu a câștigat nici un drept nou în afacerile școlare, ale căror socoteli organele Statului, și în puterea legilor existente, au dreptul să le controleze.

Ocazie de a denega transpunerea rentei la destinațiunea sa nu-i se va da nici odată guvernului nostru, pentru că suma de 38,500 lei nu este suficientă pentru acoperirea bugetului gimnasiului și a școlilor reale, ci totdeauna va mai avea parochia să mai adauge o considerabilă sumă și din altă avere a sa.

În cât-va este explicabil pentru ce cabinetul Széll a insistat pe lângă condiția ca în cassa statului să se păstreze capitalul. Pentru că nu acesta a fost sfârșitul contemplat de antecesorul său, când a pus pe tapet „subvențiunea” școlilor din Brașov, ci a fost închiderea acelor școli, pentru care faptă „patriotică” ar fi fost înălțat până la al șep-telea cer din partea șovinismului maghiar.

Și numai când în urma energiceii apărări și a dovezilor produse, a văzut că nu se poate aplica paragraful 50 din art. de lege XXX, 1883, și-a redus apetitul la pretenția accentuată des în organele sale de publicitate, care și astăzi îl preamăresc, ear pe Széll îl declară trădător de patrie, ca adecă renta să se dea în viitor prin mijlocirea guvernului ungar și să se considere ca un ajutor provenit de la Statul ungar, asigurând prin asta guvernului drepturile ce le dă legea, pentru ajutorul dat de către Stat, de a numi atâtea profesori câți se salariază din acel ajutor. Ba, în urmă, numai ca să lipsească gimnasiul din Brașov de independența sa și de caracterul pur confesional și românesc, ar fi fost în stare să dea însuși o subvenție de Stat.

În prezența mea și a altora, Ieszenszky, care în Aprilie 1898 venise în Sibiu, ca să examineze în archiva consistoriului socotelile bisericii Sfântului Nicolae, ca să afle din ele suma subvenției primită din România—a zis către Metropolitul Miron:

„Cereți de la noi subvențiune și vă vom da atâtea mii de florini la an câte mii de lei vă dă România, și vă garantăm și caracterul confesional al gimnasiului, numai să nu mai primiți din România”. Și această pretențiune se află și în ordinul ministrului Wlassics din 18 Aprilie 1898, prin care se interzice primirea mai departe a subvenției din România.

Toate aceste pretenții ale lui Bánffy sunt astăzi spulberate în vânt, și Széll, pentru onorea flamurei, s'a mulțumit cu păstrarea în cassa Statului a rentei perpetue de 962,500 lei, fără cupon, proprietate a bisericii Sf. Nicolae din Brașov.

Repet că acesta, în situațiunea de astăzi, este un mare succes din carele partea leului se cuvine guvernului României, și este datorică noastră, a celor de aici, ca să salvăm integritatea autonomiei noastre bisericești, ceea-ce la timpul și locul său vom și face.

Parteniu Cosma.

Vorbirea deputatului Fașie.

Chestiunea naționalităților, sulevată și atinsă de mai multe-ori în parlamentul țării a făcut și pe unul dintre deputații români de naștere să iee cuvântul. Acesta este deputatul dela Ceica dl Teodor Fașie, al cărui discurs îl reproducem în cele următoare întreg, cu atât mai virtos, cu cât în timpul din urmă rar ne este dat a auzi în dieta țării și voci românești.

Nu-i vorba, domnule Fașie, nu eshauriți nici pe departe toate momentele, câte dela locul cel mai competent s'ar putea prezenta din punctul de vedere românesc guvernărilor țării. Dar totuși vorbirea sa cuprinde momente de remarcă, cum e constatarea adevărului, că *Românul își iubeste această patrie*, în care de 2000 ani trăiește, că interesele lui sunt strâns legate de interesele țării și este o imputare gravă și nemeritată, că ar gravita în afară, că biserica sf. Nicolae din Brașov n'a luat dela România ajutoare ilegale, ci numai desdaunarea pentru posesiunile sale, etc. Dar iată discursul întreg:

Onorată Casă! Deja în cuvântarea mea-program am declarat înaintea alegătorilor mei, că în calitatea mea de deputat dietal voiu avea în vedere și voiu cumpăni aceea ce pretinde interesul patriei mele. (Aprobări vii în dreapta). Acestor promisiuni cred a satisface primind bugetul pus la ordinea zilei ca un ce necesar pentru chivernisirea statului. (Aprobări în dreapta). O fac acesta și din motivul, pentru că văd în programul ministrului președinte, dezvoltat într'un mod atât de convingător, precum și în activitatea sa și a întregului guvern de până acum garanția, că patria noastră se va întări prin instituțiunile sale libere, va progresa, va înflori și va subsista în acest mileniu ca stat ungar puternic. (Plăcere viuă și aprobare în dreapta). Primesc acest buget, pentru că guvernul — drept bastion constituțional a patriei noastre — a arborat un stindard a cărui strălucitoare devisă e: dreptul, legea și dreptatea. Votez acest buget, pentru că în sistemul nostru de guvernament văd o perfectă garanție, că prelângă politica națională a întregului stat ungar unitar (numai sub această numire se nu înțelegă dl deputat stat național maghiar. Red.) guvernul va susține drepturile echitabile și legale ale naționalităților și confesiunilor, (Aprobări în dreapta) că va rezolvi administrațiunea noastră în mod corespunzător interesului public și se va îngriji în genere de o admi-

nistrațiune bună, de o justiție bună, promptă și corespunzătoare. (Aprobări în dreapta).

Cu privire la chestiunea reformei administrative să-mi fie permis a mă provoca la acele experiențe, ce mi le am câștigat în variata mea activitate ca pretor, ca fiscal comitatens onorariu și în mai multe posturi de încredere, că după părerea mea la organizarea administrațiunei ar fi cu scop a largi instituțiunea notarilor cercuali și comunali, a primi instituțiunea notarilor cercuali și comunali în bugetul statului (Aprobări în dreapta), a o amplifica (Aprobări în dreapta), a li atribui notarilor o sferă de activitate mai mare. (Aprobări în dreapta).

Pentru că e un lucru straniu și desavantajos pentru o administrațiune promptă, când un notar cercual în fruntea a 8 și 10 comune, la cari când o comună e lovită de o nenorocire, trebuie să percurgă distanțe de miluri și să-și procure convingere de la fața locului despre un cas ivit, apoi să-l notifice preturei și când s'a luat dispoziția din partea preturei, o asemenea dispoziție de regulă vine prea târziu.

Ori-ce cetățean de limba română cu mintea așezată din această patrie observă, Onor. Casă, că numai în înflorirea instituțiunilor libere ale patriei noastre și va afla fericirea sa. (Aprobări în dreapta). Escepțiuni, onor. Casă, nu pot trece de normative. (Adevărat! Așa e! în dreapta). O mamă cu minte va împăca cu iubire și răbdare de mamă pe fii sei certați și desbinați. (Adevărat! Așa e! în dreapta). Fratele bun primește cu bună inimă această năzuință a mamei. (Adevărat! Așa e! în dreapta). Aceste două tесе după părerea mea, trebuie considerate la apăsarea chestiunii naționalităților. (Aprobări în dreapta).

După aceste rog pe Onor. Casă să-mi permită a trece la discursul pronunțat de deputatul colegă Komjathy Béla despre programa relativă la naționalități.

Multe s'ar putea zice contra acestui discurs, dar mă mulțumesc a declara că *protestez contra acelei aserțiuni unilaterale și nu togmă desinteresate, că Românii ar avea mai mare atracțiune spre România decât spre Ungaria—acea aserțiune nu corespunde realității și protestez serbătorose, Onor. Casă, aici în fața țării contra suposițiunei că Românii din Ungaria nu țin la solidaritatea de interese cu patria noastră.* (Aprobări în dreapta).

Onor. Casă! Bine știu noi Românii, că unde Maghiarul e fericit, unde suferă, Românul încă e partaș cu dînsul. Frați am fost noi Românii în trecut, frați cred că vom rămâne și în viitor (Aprobări și „elyen”-uri în dreapta).

Să-mi permită onor. Casă, spre confirmarea aserțiunei mele, a mă provoca la comitatul meu natal, așa numitul comitatul Bihorului (Să auzim! Să auzim!), unde Românii sunt frați cu Maghiarii și trăiesc în pace și concordie, i'au parte la ori-ce lucrare și la praxa constituțiunei patriei noastre (Aprobări în dreapta).

Să-mi permită onor. Casă a mă provoca chiar la cercul meu propriu. În acest cerc, onor. casă, nu s'a întâmplat nici odată agi-

administrarea diferitelor cercuri și a comunelor din cari acelea se alcătuiesc.

Astfel pretura de odinioară a Orlatului s'a desființat cu desăvârșire, iar în locul ei s'a creat pretura Seliștei constituită din comunele Galeș, Gurariului, Cacova, Mag, Orlat, Săcel, Sibiel, Seliște, Tilișca și Vale, lângă cari mai vine a se adăoga Aciliul și având de centru opidul înfloritor Seliștea, precând celelalte 2 comune: Poplaca și Rășinariul s'au încorporat la pretura Sibiiului.

Fondul din cestiune după dispozițiile statutare se administrează și acum la primăria din Rășinariu, ear reprezentanții comunelor proprietare își țin întrunirile generale la oficiul pretorial în Sibiiu.

Cele 12 comune proprietare, cari la înființarea fondului alcătuiau împreună pretura Orlatului, stând toate sub una și aceeași autoritate politică, prin arondarea de acum apar deci divizate în 2 părți, dintre cari se vin pe o parte 10, ear pe cealaltă numai 2; cu toate acestea influința covârșitoare în administrarea fondului nu o exercită, cum ar trebui, complexul majorității, adecă cele 10 comune și în legătură cu ele autoritatea lor nemijlocită, care ar fi oficiul pretorial din Seliște, ci din contră minoritatea, adecă cele 2 comune sau mai corect zis: singura comună

Rășinariul sub conducerea primpretorului din Sibiiu, ca autoritate politică nemijlocit superioară a acesteia.

Dacă în raport cu cele premise vom considera îmbucurătorul fapt, că comuna Seliște e un opid românesc în dezvoltare, pornit spre progres, că e din toate punctele de privire bine situat și în chipul acesta formeză centrul de gravitațiune pentru toate comunele din împrejurime în cauze economice, politice, militare, justițiare, silvanale și culturale; dacă vom considera, că aici își are sediul și autoritatea politică reprezentată până acum prin bărbai destoinici de conducere, cu bună reputațiune și arătând interes viu pentru înaintarea populațiunei din cerc pe toate terenurile și nu avem motive să ne îndoim, ci credem, că cercul acesta, fiind curat românesc, în același spirit va fi condus și în viitor; dacă vom considera, că conducătorul preturei Sibiiului, abstragend dela împrejurarea de altcum destul de ponderosă, că nu e și nici următorii lui nu vor fi din neamul nostru, nu e obligat a se interesa de o fundațiune, care privește pe niște comune neapartinătoare cercului seu de activitate.

Cu durere constat acesta chiar la actualul primpretor al Sibiiului, dl Fabritzius care nici la repetițiile mele rugări, — deși

am reflectat la importanța istorică și politică ce o are fundațiunea pentru comunele acestor românești, ori poate chiar pentru aceea — n'a voit să-mi dea nici un răspuns la întrebările ce i-am adresat asupra acestui obiect, ear informațiunile necesare silit am fost apoi să caut a le afla din altă parte mai binevoitoare. Dacă vom considera împrejurarea, că primăria comunei Rășinariu, unde se administrează fondul, se împărtașește numai de unele mici prerogative, împreunate și ele cu jertfe, de cari s'ar pute lipsi, ér delegații ei se pot întruni cu delegații celorlalte 11 comune numai la oficiul pretorial, acest oficiu însă — considerând motivele înșirate mai sus — ar pute fi cel din Seliște, din toate punctele de vedere rezultă, că însuși fondul s'ar pute transpune spre păstrare și chivernisire la primăria comună din Seliște, unde fără îndoială ar fi tot așa de bine asigurat și garantat ca și cum a fost și este la primăria din Rășinariu. Spre scopul acesta natural că statutele originale, cari sunt încă în vigoare, ar trebui modificate în sensul indicat mai sus. Cu acest prilej s'ar pute reveni chiar și asupra însuși scopului fundațiunei — după părerea proprie a celui mai competent factor în administrațiunea aceleia — care între împrejurările schimbate de as-

tăzi nu mai correspunde intențiunei, pe care o-au avut comunele proprietare la înființarea fondului.

Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Avem atâtea nevoi de întîmpinat, încât ne-am pute întreba în mod cât de serios: Oare cu o fundațiune neaoș românească, care în curând va atinge respectabila sumă de 120 mii de coróne, nu ar fi mai bine, și nu ar aduce mai mult folos real poporului, din a cărui avere s'a creat, când am sprijini instituțiuni publice culturale, economice și industriale, decât să aruncăm unor indivizi, al căror moral e poate problematic, câteva ajutoare, fără de care probabil ar pute trăi?!

Iată-o chestiune actuală de interes public mai ales pentru cele 12 comune românești din pretura de odinioară a Orlatului, care merită să fie cu de-amănuntul examinată și discutată în prima linie de cei competenți.

Gurariului, în 8 Febr. (27 Ianuar. riu.) 1900.

Ioachim Muntean,
pretor.

tațiuni sau acțiuni contra statului, dar nici n'au putut să se întempele, pentru că acolo în comunele mixte maghiare și române cei de limba română învață ungurește, ear un-gurul româneste. (Aprobări sgomotoase în drépta și în stânga).

Sunt Român, onor. casă, îmi iubesc cu căldură patria, îmi iubesc religiunea și confesiunea.

Acastă iubire a confesiunii mele mă îndemnă a reflecta la aserțiunile făcute de deputatul colegă Komjáthy Béla cu privire la biserica gr. or. română a Sfintului Nicolae din Brașov, precum și la Arhiepiscopul Metianu, rugându-vă la ori ce cas, ca șovinismul nepreocupat să dea crezământ celor ce le spune Românul ca adevărate. Vă spun, onor. casă, că biserica gr. or. română a Stului Nicolae din Brașov nu a primit nici odată subvențiune politică dela România, ci a primit compensațiune pentru bunurile sale private, pentru venitele după bunurile sale secularisate.

Acăsta, onor. casă, se dovedește și prin cercetarea făcută de guvern.

Resolvirea atât de norocoasă a acestei subvențiuni a aflat un echou călduros nu numai în inima credincioșilor bisericești gr. or. române St. Nicolae din Brașov, ci și la toți credincioșii de confesiunea gr. or. română din patria noastră.

Cu privire la Arhiepiscopul Metianu însă observ, că dînsul e un prelat stimat și iubit de credincioșii sei, un cap bisericesc distins de Majestatea Sa în mai multe rânduri și în genere un personagi iubit. Acăsta se dovedește mai bine prin faptul, că precum au scris și jurnalele, când în April a. tr. a părăsit rezidența din Arad depărtându-se la Sibiu, s'a manifestat față cu dînsul o însuflețire, stimă și aderență solidară.

Onor. Casă! Același Dzeu, aceeași patrie, carea demandat deputatului colegă Komjáthy Béla a zice cele ce a zis, mi-a demandat și mie să vă spun toate aceste. Repet, că primesc bugetul. (Aprobare viuă. Oratorul e salutat din mai multe părți.)

Din România

(Un asasinat politic în București.) În săptămâna trecută o crimă sâlbatică s'a săvârșit în strada Ceauș-Radu din capitala României, între cele mai misterioase împrejurări, fără ca locuitorii din împrejurime să fi auzit sau să fi văzut ceva. Un individ necunoscut a fost omorît cu un topor, cu care a fost lovit în cap. După cercetările făcute s'a constatat, că asasinatul se cheama Fitowsky și era pus de delegațiunea turcescă pentru a spiona mișcările Bulgarilor din București.

Acastă descoperire, ca și modul cum victima a fost asasinată, dădu de bănuț poliției că asasinul sau asasinii sunt dintre agitatarii bulgari pe cari spionul Fitowsky îi urmărea în toate părțile.

În scrisoarea găsită, Fitowsky spunea că el a reușit să descopere pe unul din cei mai vajnici agitatarii bulgari, cu numele Trifanoff.

Poliția știa că Trifanoff este un om cu mare trecere în colonia bulgară. De asemenea poliția mai cunoștea și alți bulgari cari erau amestecați în agitațiuni. Așa că în curând se mai arestară vre-o 6 inși de naționalitate bulgară.

Trifanoff mărturisă, că după ce a descoperit, că Fitowsky e spion turcesc, a decis să se scape de dînsul într'un chip sau altul. La acăsta s'au angajat și bulgarii Boice Ilieff și Karambuloff.

Afară de ucigașul Boice Ilieff care are la activul lui mai multe crime săvârșite în Elveția și Turcia, și ceilalți complici, au mai fost arestați Nicolae Miteff la Hotel Dacia și Metu Stoicoff la Hotel Macedonia.

Aceștia doi fac parte din comitetul revoluționar bulgar din Ochrida și au venit în București odată cu omoriturul Boice Ilieff din Sofia. Ei aveau intențiunea ca a doua zi după omorirea lui Fitowsky, să ucidă pe un alt spion turec, anume Kiamil, aflător în București.

Cu ocazia perchezitiilor făcute lui Metu Stoicoff, la hotel Macedonia, s'a găsit sub o saltea o altă codă de topor nouă, uitată de asasinul Boice Ilieff.

Poliția a mai arestat aproape 120 de membri din societatea secretă bulgară.

(Jubileul societății geografice române.) Pe la jumătatea acestei luni societatea geografică română, al cărui președinte de onoare este M. S. Regele Carol își va serba jubileul de 25 ani dela fondare. Cu această ocazie se vor ține mai multe conferințe importante.

Se crede că și dl Em. Racoviță, care a fost naturalistul expedițiunii la polul Sud de sub comanda locotenentului Gerlach, va ține o conferință.

Sedințele jubilarie vor fi prezidate de M. S. Regele.

(Starea sanitară a ministrului president.) Cetim în *Timbul*: D. G. Cantacuzino, șeful partidului conservator și președinte al consiliului de miniștri, va părăsi Viena spre a merge pentru două săptămâni la Meran, în Tirol.

Suntem fericiți a anunța cu această ocaziune că starea sănătății șefului nostru este din cele mai bune.

Dela Meran dl Cantacuzino se va întorce pentru 3 sau 4 zile din nou la Viena și la 29 Februarie va sosi în București.

NOUTĂȚI

Sfințire de capelă în Panciova.

În ziua de 30 Ianuarie st. v. a. c., credincioșii ortodocși români din Panciova au avut o rară bucurie, văzându-și cu ochii un vis, ce de mult l'au dorit și abia acum li-s'a realizat, îndeplinindu-se sfințirea capelei române gr.-or. din noua parohie de acolo, conerezută păstoririi administratorului paroh Ioan Stroia.

În acea zi s'a celebrat prima liturgie română, la care a participat mult popor și inteligență și mulți învățători din jurul Panciovei.

Cununie. Dl Traian V. *Motora*, cleric abs., ales paroh al Gernesigului și d-șora Maria *Tomuș* din Abrud, anunță cununia lor ce va fi Duminecă în 13/25 Faur a. c. la 4 ore p. m. în biserica gr. ort. din Abrud.

Româncă diplomată. Așa numita *Lutherschule*, școală de lucruri femeiești săsescă din loc, are deja un renume întemeiat. Am avut de repetate ori ocaziune a admira neîntrecutele manufacturi, ce se confecționează și se învață în ea. În zilele din urmă s'a terminat un nou curs constând din 3 semestre. Sâmbătă și Duminecă au fost expuse lucrurile singuraticelor eleve spre privirea publicului. În deosebi am admirat între ele neîntrecutele obiecte făcute de d-șora Maria *Popp*, din Cluj, carea cu abilitatea înăscută femeii române a pregătit lucruri de o trumșeță, corectitate rară și de un gust probat. Cele peste 60 bucăți, câte a pregătit, sunt o dovadă de priceperea, ce și-a câștigat-o pe terenul acestor lucruri și ne îndreptățesc a o considera de o putere la care institutele noastre de fete pot reflecta. Despre cursul făcut a obținut și diplomă meritată.

Nu putem, decât să ne bucurăm, când vedem Românce dând atențiune specială acestui ram al ocupațiunilor femeiesci, căci prin această cultivă și potențază nise însușiri, dexterități, și abilități inerente femeii române, cari adeseori au stors admirațiunea străinilor.

Reforma administrațiunii. Se dă știrea, că dl ministru-președinte *Szell* va convoca la finea lui Martie o anchetă, compusă din miniștri, deputați dietali, comiți-supremi, diferiți bărbați distinși în afacerile administrative, advocați, pretori și notari, în scopul discuțiilor referitoare la reforma administrațiunii.

Giordano Bruno. La 5/17 Februarie s'au împlinit 300 de ani, de când marele naturalist *Giordano Bruno*, a fost ars pe rug din partea incușiunii catolice pe Campo dei Fiori în Roma, unde astăzi se înalță monumentul acestui filosof. Anul 1600 era un așa numit an sfînt, declarat de papa Clemente VIII, întocmai cum a fost declarat a. 1900 din partea lui Leo XIII. Schimbându-se vremurile, peregrinii cari vor alergeră anul

acesta la Roma nu vor mai putea gusta plăcerea de a vedea astfel de spectacole, când se ardea de viu câte un filosof eretic. Filosofi de astăzi se lasă a fi arși cel mult — după moarte, dacă își exprimă special dorința acăsta în testament.

Filosoful italian Bruno a primit martiriul zimbînd ca și Socrate, care n'a hesitat a bea paharul de venin. După tradiție, când părinții bisericești din Roma îl condamnară la moarte, el ar fi rostit cuvintele: „Vouă vă este mai frică să pronunțați sentința, decât mie să o primesc”. El a fost ca și Plato un poet între filosofi. Lumea, istoria, divinitatea îi sunt infinite. Nu forma, în care se arată cele mărginite e reală, ci reală e substanța, dzeirea, idealul. În infinit dispar diferențele, între ființele lumii e egalitate și frățietate. Ființele sunt libere numai în mic, în cadrul mărginitului; în cadrul infinitului, divinului, ele nu sunt libere ci sunt legate de armonia întregului, de vecinul ideal al bunului și frumosului.

Bruno zicea, că nu numai în oameni, ci și în plante și petrii trăiește divinitatea. Plantele și pietrele trăiesc și pătimesc, ca și oamenii și animalele. El a șters toate deosebiriile între ființe, proclamând egalitatea și frățietatea între toate ființele, întocmai precum a șters deosebirile între caste revoluția franceză. Foarte frumos se exprimă într'un loc: „Nu există sclav, care să nu-și tragă originea dela regii vechilor timpuri, și nu există domnitor, care să nu-și ia obîrșia dela sclavi; astfel amestecă referințele omenesti lungimea vremilor și sôrtea.”

Giordano Bruno a fost tradat din partea unui nobil din Veneția anume *Mocenigo*, pentru libertatea gândirei, a suferit aproape 10 ani închisoare și mai pe urmă a fost ars pe rug, acusat fiind de panteism.

Stergerea timbrelor pentru inserate și calindare. Ministrul de finanțe ungar va supune în zilele acestea Majestății Sale spre încuviințare prealabilă proiectul de lege referitor la cassarea timbrelor pentru inserate și calindare. În Martie va ajunge în cameră, unde probabil va fi primit fără nici o contradicție.

Se caută „Telegraful Român” pe anii 1864, 1865, 1867, 1868, 1869, pe lângă preț bun. Insinuări la Redacțiunea acestui ziaru.

Concert. Reuniunea română de cântări din Orăștie arangiază Sâmbătă la 12/24 Februarie a. c. în sala dela „Széchenyi” *Concert*, la care invită pe iubitorii de muzică vocală și pe spriginitorii Reuniunii. Începutul la 7 1/2 ore seara. Venitul curat, încurge la înființândul fond al Reuniunii. Prețul locurilor: Locul I. 2 cor., Locul II. 1 cor. 40 fil., Locul III. 1 cor., Parterre 80 fil., Galerie 50 fil. După concert, urmăzează joc. Oferte și suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice.

Program: 1. „Maș mărta”, cor. mixt de Tim. Popoviciu. 2. „Măndruț”, cor bărb. de Nicolau Todea. 3. a) „Barcarola venețiană”, b) „Copilul”, Solo pentru bariton de Flechtenmacher. 4. „Ce faci, Ioano?”, cor mixt de G. Dima. 5. „Zorile”, duet pentru Sopran și Alt de G. Dima. 6. a) „Foi verde pup de crin”, b) „Mătușă Anghelușă”, coruri mixte de Tim. Popoviciu. 7. „Fetele casnice”, cor de dame de T. Popoviciu. 8. „Nu-i dreptate”, cor mixt de G. Dima.

Zde. Precum se telegrafiază din Brünn, un rezervist anume Kalivoda pedepsit cu 16 luni arest de garnisună, pentru că se anunțase cu zde, a înebunit.

Inmulțirea Românilor transilvăneni. În revista maghiară *Századok* se ocupă d. Iancsó Benedek cu descripțiile mai vechi asupra numărului Românilor, dintre cari mai veche ar fi cea făcută la inițiativa episcopului gr. cat. Inocențiu Klein la 1733. Această descripție s'a făcut după protopopiate și cuprinde 2078 comune din 44 protopopiate; ea nu pôte avea pretenția de a ne prezenta ceva complet, ceea-ce se vede și de acolo că comune române mai mici unde nu era preot au rămas cu totul afară, deasemenea nu sunt induși Românii din Țera Barsei. Mai putem adauge, că foarte multe comune gr. or. n'au fost luate în descripțiune, căci față de

645 comune cu preoți gr. cat. numai din 176 comune cu preoți gr. or. s'au cules date 'ear comune fără preoți ni se spune că erau 645, de unde nici n'au intrat date. Preoții gr. or. sunt conserși 486, preoți gr. cat. 2255. Ori cât de mult să fi scăzut numărul păstorilor sufletești, cari au mai rămas fideli religiei străbune, totuși ni se pare autenticitatea datelor foarte problematică.

Numerul Românilor în diferite orașe ni se presintă după revista amintită astfel: în anul 1733 au fost în Cluj 50 de Români, în Sibiu 900, Alba-Iulia 840, Turda 350, Mureș-Oșorheiu 300, Sas-Sebeș 1310, Deva 1300, Blaj 115 și în Bistrița 350. În 1900 numărul s'ar fi urcat: în Cluj la 3226, Sibiu 4581, A.-Iulia 3426, Turda 2297, M-Oșorheiu 669, Sebeș 4178, Deva 1996, Blaj 1661, și Bistrița 2274. —

Societatea literară Kisfaludy s'a constituit în ședința dela 14 l. c., alegându-și președinte pe prof. univers. *Bedöthy Zsolt*, vice-pres. pe *Berzevichy Albert*, secretar I pe *Vargha Iuliu* ear de secretar II pe *Kozma Andor*.

Cărți periculoase. Din Petersburg se comunică un cas straniu de inficiare de tuberculosă, întemplat între oficianții unui birou al guvernului rusesc. Mai mulți funcționari, mai înainte sănătoși ca mărul, începură să tușescă, să capete bujori în față, în scurt să arete toate simptomele tuberculozei. Apariția era foarte enigmatică, nimenea nu știa să deo o explicare acestui cas. În sfârșit un tânăr medic veni la ideea de a supune unei minuțioase cercetări bacteriologice toate mobilele și cărțile, ce se aflau în biurou și ajunse la constatarea, că în mai multe cărți băjbăiau baccilii de tuberculosă.

S'a aflat, că un oficiant avea răul obicei de a întorce toile cărților cu degetele ude. Prin saliva gurei aceuia, bine asortată cu bacili s'a propagat tuberculosă la ceilalți funcționari.

Ligă patriotică română. Tote ziarele maghiare aduc sub titlul acesta lungi comunicate asupra unei conferințe, ce s'ar fi ținut în Oradea-mare la dl Ioan Groza, președintele consist. districtual, la care au participat câți-va inteligenți de acolo, în scopul unei acțiuni de împăcare și înfrățire cu Maghiarii. Conferința a însărcinat pe sub-inspectorul școlar Grama, ca să desvölte ideea acăsta într'un articol și să-l publice în „Controla” din Timișoara. Apelul conducătorilor acestei acțiuni patriotice se va publica în ziarul Nagy-várad și inițiatorii, toți funcționari de stat, speră că după exemplul lor vor urma și Românii din Arad, constituindu se într'o ligă patriotică română. Deocamdată nu știm întru cât știrea e basată sau nu.

Scrisoarea unui talhar. Se comunică din Palermo: Brigantul Candino, a cărui bandă își esereiază meschina meserie în împrejurimea dela S. Manro Castelverde, simte trebuința a-și da sémă în publicitate despre activitatea lui și pentru asta și-a ales colonele tóiei „Giornale di Sicilia”. Eată ultima sa scrisoară dela 12 l. c., deja a patra, publicată în gazeta amintită:

Illustrissime Signore Direttore! Te rog să ai amabilitatea, de a-mi publica această epistolă. Dilor, voi toți! aduceți-Vă aminte cum în August trecut pe teritorul dela S. Manro Castelverde a fost asasinat un frate al meu cu numele Angelo și cumnatul meu Giobanni Ficcaglia. Insetoșat de vendettă, îmi începui cercetările și aflai, că ucigașul e un orecare Scialabra Angelo; cu ajutorul credincioșilor mei mi-a succedat după multă și grea trudă, să-l am în mîni la 12 Ianuarie în localitatea Gallina. N'am lipsă să Vă descriu bucuria și extasul inimei mele, când am pus mîna pe trădător. L'am trimis pe cealaltă lume cu o lovitură de pumnal, apoi am ars cadavrul pentruca să nu mai rămână nici o urmă despre existența lui păcătoasă. — Se spunea în S. Manro Castelverde, că Melchior Candino, a murit. Voi nu știți, că Candino chiar mort și îngropat, învie érá din morți pentru a stîrpi pe toți câți nu'istimează neamul!! Scusați, Dnii mei, că numai acum public afacerea, dar am fost tare ocupat până acum și rămân al vostru devotat Melchior Candino.

Nr. 16—1900

[21] 1—3

Publicare de licitațiune

Edificarea unei biserici năue în comuna Petrila (Lunca din sus) propresbiteratul Hațegului, se va da în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuentă Duminecă în 5/18 Martie la 11 ore a. m. în școala conf. din loc.

Prețul de strigare, conform preliminarului de spese aprobat de Prea Venerabilul Consistor la 31 Maiu 1897 Nr. 2813 ep. e fl. 1162.29, sau cor. 2324.58.

Intreprinzătorii, cari doresc a licita au a depune un vadiu de 10% din prețul de strigare.

„HUNEDÓRA“, însoțire de anticipațiune și credit în Deva.

Convocare

Domnii participanți ai însoțirii de anticipațiune și credit „Hunedóra“, se invită în virtutea §§-lor 23 și 24 ai statutelor la a

XV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Deva Duminecă la 11 Martie 1900 st. n. la 2 ore d. a în localul însoțirii.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt: [27] 1—1

1. Alegerea unui președinte, a unui vice-președinte, precum a doi secretari și doi scrutinători.

2. Raportul direcțiunei cu privire la activitatea consiliului administrativ și la starea cassei însoțirii (bilanțul) pe anul 1899; raportul comisiunei de supraveghiere și hotărîrea asupra profitului curat.

3. Statorirea bugetului pe anul 1900.

4. Alegerea comisiunii de supraveghiere pe timp de un an.

5. Eventuale propuneri (§. 29.)

În lipsa membrilor receruti, — de peste jumătate a părților fundamentale — adunarea se va ține în înțelesul §-lui 25 din statute la 18 Martie a. c. tot la timpul și în localul indicat.

Domnii participanți pot lua parte sau în persoană, sau prin plenipotențiații lor, cari asemenea au să fie participanți fundamentali (§. 26), nime nu poate exercita însă mai multe de 20 voturi (§. 10.)

În timpul încheierii bilanțului însoțirea a avut 319 părți fundamentale à 50 fl. 15.950 fl.

Din ședința consiliului administrativ al însoțirii „Hunedóra“ ținută în Deva la 7 Februarie 1900.

Alex. Moldovan sen. m. p. Ioan Motiu m. p. Alex. Moldovan jun. m. p.
vice-director. director. secretar.

Avis! După-ce cupónele dela acțiile noastre cu anul 1898 s'au gătat; domnii participanți sunt rugați a-și presenta acțiile la Direcțiune, pentru a se provedea cu cuponi noi; fiindcă dividenda fixată din an în an, nu se va pute plăti, decât numai pe lângă primirea caponului respectiv la cassa însoțirii.

Direcțiunea.

Incheierea compturilor

pe al XV-lea an de gestiune dela 1 Ianuarie 1899 până la 31 Decembre 1899.

Contul Bilanțului pro 1899.

Active.	fl. cr.	Pasive.	fl. cr.
1. Cassa în numărare	1425.94	1. Părți fundamentale	15950.—
2. În cambii	126173.90	2. Dep. spre fruct. și int. Cap.	113344.78
3. În obligațiuni	25239.—	3. Fondul de rezervă	6600.—
4. În mobilier; de 10%	274.11	4. Fondul de res. special	1025.—
5. În conturi debitoare	1259.76	5. Reescompt	12500.—
6. Taxe de protest	8.58	6. Conturi creditore	996.40
		7. Profit curat	3965.11
	154381.29		154381.29

Contul profitului și al perderilor pro 1899.

Spese	fl. cr.	Venite.	fl. cr.
1. Interese la depuneri	6881.74	1. Interesele de escomp.	11161.62
2. Intere de reescompt	771.76	2. Provisiuni	2822.84
3. Salare	2160.—	3. Accidențe diverse și interese de întârziere	2401.64
4. Spese diverse (recusite de cancelarie, încălzit, luminat, serviciu etc.)	622.98		
5. Contribuțiune	1298.77		
6. Timbru	12.28		
7. Taxe de prezență	443.—		
8. Chirie	200.—		
9. Deteriorarea mob. cu 10%	30.46		
10. Profit curat	3965.11		
	16386.10		16386.10

Deva, la 31 Decembrie 1899.

Ioan Lazariciu m. p. Ioan Motiu m. p. Alexandru Moldovan sen. m. p.
cassar director vice-director.

Ioan Simionașiu m. p.

Subsemnata comisiune de supraveghiere examinând conturile bilanțului, profitului și al perderilor le-am aflat în consonanță cu cărțile și exact.

Deva, la 15 Februarie 1900.

Teofil Tulea m. p. George Gila m. p. Simion Dragomir m. p.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

Mulțămită Publică.

Domnului Franz Wilhelm, farmacist în Neunkirchen, N.-Oesterr. inventatorul teei **antirheumatice și antiarthritice pentru curățirea sângelui.**

Curățitor de sânge contra podagrei și reumatismului.

Dacă pășesc aici în public, este pentru aceia, pentru-că mai întâiu țin de datorință a exprima Domnului Wilhelm farmacist în Neunkirchen cele mai sincere mulțămiri, pentru serviciile pe cari milea făcut thea dînsului pentru curățirea sângelui pe cât timp suferiam de reumatism, și ca și pe alții cari ar avea reumatism, ai face atenți la tea acesta escelentă.

Nu sunt în stare a descrie durerile chinuitoare, pe cari le-am suferit în membre în decurs de 3 compleți ani cu fiecare schimbare a timpului, și de cari dureri nu m'au putut mântui nici medicinale nici folosirea băilor sulfurice din Baden lângă Viena.

Nopti întregi mă tăvăleam prin pat, pofta de mâncare mi se micșora vîzînd cu ochii, înfățișarea mi s'a tulburat și puterile corporale scăzură forte.

După 4 săptămîni de întrebuințare a teei amintite, nu numai că am scăpat de toate durerile, ci și starea mea corporală s'a îmbunătățit, așa că și acum sunt bine după-ce de 6 săptămîni nu mai beau tea.

Sunt forte convinsă, că ori și cine care în asemenea dureri și-ar lua refugiu la Domnul Franz Wilhelm, ca mine, îl va binecuvînta.

Cu distinsă stimă:

Barones a Butschin-Streitfeld.

[8] 2—7 Soție de subcolonel

Din Tipografia și librăria archidieceșană, Sibiu, se poate procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv despre frumos și artă,

de Dr. Iosif Blaga, profesor.

Prețul broș. 3 cor. 60 fl.

În Tipografia și librăria archidieceșană Sibiu, se află de vîndare:

Cuvîntări bisericesci

de

Dr. Theol. George Popoviciu protopresbiter ort. român în Lugos broș. à 3 cor., sau lei 3.50.

Religiune și știință,

disertațiune

de același autor

broș. 50 fl.;

și

Cuvîntări bisericesci

de

Massillon, episcop de Clermont și membru al acad. franc.

traduse prin

Ioan Genț

paroch gr. cath. în Haieu,

Tom. I broș. 5 cor. sau lei 6.50

Au apărut:

Semințe

din

Agrul lui Christos.**Cuvîntări bisericesci**

de

Zacharia Boiu,

asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvîntare arhierescă.

Tom. I.: **cuvîntări la toate Duminecele de peste an.**

„ II.: „ „ „ **prasnicele și sărbătorile, precum și la casuale bisericesci.**

„ III.: **cuvîntări la înmormîntări, parastase etc.,** 360 pagine.

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vîndare la **autorul și la**

Tipografia și librăria Archidieceșană Sibiu.

Avis!

Domnilor învătători și directori de școle le recomandăm depositul nostru de **charte geografice** aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică, precum:

Charta Ungariei de părete fl. 5.75

„ **Austro-Ungariei** de părete „ 5.75

„ **Europei** de părete „ 6.—

„ **Asiei** de părete „ 9.—

„ **America de Nord** de părete „ 7.—

Apoi **singuraticomitate din Ungaria** à —10—15

„ **Ungaria**, ediț. format mic à „ —15

„ **globuri terestre** simple cu fl. 1.—, 2.—, 3.30, 5.30, și „ 10.—

„ **globuri terestre** cu meridian 3.15, 5.—, 8.40, 12.60 și „ 40.—

Asemenea oferim tot felul de recusite pentru școlă: **ceruse** (Hard-muth), **cerneli** (Leonhardi), **pene** (Kuhn & Comp.) etc.

Librăria Tipografiei archidieceșane.